

TATTE

Vastaanottajat:

Rehtori Mari Walls

Provosti Jarmo Takala

Vararehtori (tutkimus) Juha Teperi

Vararehtori (koulutus) Marja Sutela

2.10.2020

KANNANOTTO: Tutkinto-opetuksen lisäaloituspaikat vaativat yliopistolta pitkäjänteistä henkilöstöpolitiikkaa

[Marinin hallituksen hallitusohjelman](#) sekä opetus- ja [kulttuuriministeriön Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030 -tavoitteiden](#) mukaan korkeakoulutettujen määrää nostetaan 50 prosenttiin nuorista aikuisista vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteiden mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö sekä korkeakoulut ovat sopineet aloituspaikkojen lisäämisestä korkeakouluihin. Tampereen yliopiston kohdalla tämä tarkoittaa [197 lisäaloituspaikkaa vuonna 2020](#) ja [yhteensä 440 lisäaloituspaikkaa vuosina 2021 ja 2022](#). Aloituspaikkojen määrä nousee siis noin 9% kun sitä vertaa vuosien 2017-2019 aloituspaikkojen määrään. Tutkintomäärätavoitteiden kasvattamista voitaneen pitää myös pysyvämpänä kehityssuuntana. Kasvavan koulutusvastuun vuoksi yliopistoille on myös myönnetty lisärahoitusta. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 toimien kuten koulutustason nostoon liittyvästä koulutusmäärien lisäyksestä on keskusteltu [yliopiston ja OKM:n välisissä sopimuskautta 2021-2024 koskeissa sopimusneuvotteluissa](#) ja niitä on määrä tukea jatkossakin strategiaperusteisella ohjelmarahoituksella. [Yliopistojen rahoitusmallissa](#) suoritettut alemmat ja ylempät korkeakoulututkinnot muodostavat 30 % yliopistojen perusrahoituksesta.

Me, Tampereen yliopiston opetusalan yhdistys (TaYLL) ja Tampereen yliopiston tieteen tekijät (TATTE) haluamme muistuttaa, että tässäkin tilanteessa yliopiston tulee toteuttaa kestävä ja pitkäjänteistä henkilöstöpolitiikkaa.

Aloituspaikkojen lisäyksen myötä saadut resurssit on suunnattava ensisijaisesti määräaikaissa työsuhteissa olevan opetusta antavan henkilökunnan vakinaistamiseen ja sen jälkeen tarvittaviin lisärekrytointeihin. Tämä on tärkeää niin akateemisen henkilöstön työssä jaksamisen ja työmotivaation kuin opiskelijoiden sekä opetuksen ja ohjauksen laadun näkökulmasta. Tässä yhteydessä on myös syytä muistaa, että edellä mainitussa korkeakouluvissiossa sekä sen tiekarttatyössä henkilöstön hyvinvointi on lisäkoulutustarpeiden ohella nostettu hyvin keskeiseen asemaan, sillä korkeakoulujen halutaan olevan Suomen parhaita työpaikkoja vuonna 2030.

[Tampereen yliopiston strategiassa](#) koulutuksen laatu ja vaikuttavuus ovat ydinasioita. Tutkimuksen ja opetuksen tiiviin yhteyden vahvistaminen on ensimmäinen strategiaa tukevista koulutukseen liittyvistä toimenpiteistä. Vuosisuunnittelun yhteydessä on sovittu tiedekuntien toimista opetukseen käytettävän ajan ja resurssien nykyistä paremman käytön edistämiseksi.

Nyt on aika huolehtia näiden strategisten tavoitteiden edellytysten toteutumisesta. Ensinnäkin, jotta opetuksen ja tutkimuksen yhteys toteutuu aidosti ja hyvin, akateemisella henkilöstöllä

tulee todella olla aikaa myös tutkimuksen tekemiseen. Tämä ei toteudu tilanteissa, joissa opetuskuorma on liiallinen. Nykyinen työsuunnitelmaohjeistus ei ole edesauttanut opetuksen ja tutkimuksen yhteyden ylläpitämistä, puhumattakaan sen edistämisestä, tai perustus- ja yliopistolakien takaaman akateemisen vapauden toteutumista ja akateemisen henkilöstön ajankäytön järkevää suunnittelua ja toteutusta. Opetukseen ja ohjaukseen kuluva aikaa tarkasteltaessa on otettava huomioon myös se, että etäopetukseen siirtyminen ja Sisu-järjestelmän käyttöönotto on kuormittanut henkilökuntaa huomattavasti kuluneen vuoden aikana. Kummankaan osalta tilanne tuskin paranee merkittävästi lähitulevaisuudessa.

Toiseksi vain akateemisen henkilöstön hyvinvoinnin ja osaamisen varmistaminen takaavat kestävä pohjan opetuksen ja ohjauksen laadulle. Henkilökunnan täytyy voida luottaa siihen, että he saavat tarvittavan perehdytyksen, mahdollisuuksia kehittyä työssään ja työskentelyrauhan. Uusien työntekijöiden perehdytykseen ja yliopistopedagogiseen koulutukseen onkin varattava riittävästi resursseja.

Lisärekrytoinnit eivät saa kasvattaa eroa opetus- ja tutkimuspainotteisten tehtävien välillä. [Yliopistolain](#) mukaan yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. On olennaista, että uudistuksen myötä ja siitä huolimatta tutkijat yhä opettavat ja opettajat tutkivat. Lisähenkilökunnan tarve, resurssien suuntaaminen, meneillään oleva työsuunnitelmien uudistustyö, opetusjärjestelmien muutokset sekä yleisemmin strategiset tavoitteet ja toiminnan, talouden ja henkilöstösuunnittelu muodostavat toisiinsa kiinteässä yhteydessä olevan kokonaisuuden. Näin ollen pidämme tärkeänä sitä, että lisäaloituspaikkojen luomaa rekrytointitarvetta käsitellään yliopistotason henkilöstöpolitiikan kysymyksenä.

Lisäksi haluamme muistuttaa, että kun opetushenkilökunnan lisärekrytointeja toteutetaan, on hakijoiden oikeusturvan kannalta olennaista tuoda hakuilmoituksissa selkeästi ilmi, ollaanko rekrytoimassa yliopisto-opettajaa vai yliopistonlehtoria. Näiden tehtävien kelpoisuusvaatimukset ja sisällöt eroavat toisistaan. Niin ikään on huomioitava, että itse substanssialojen lisäksi kasvaneet tutkintotavoitteet luovat lisää painetta myös kaikille yhteisten kieli- ja viestintäopinnojen järjestämiseen. Esimerkiksi pakolliset kieliopinnot ovat ruuhkautuneet melko pahoin jo nykyisillä opiskelijamäärillä, joten yhteisten opintojen opetuksen resursointia on nostettava kestävä tasolle. Tällä varmistetaan osaltaan myös se, että opiskelijoilla on realistiset mahdollisuudet suorittaa tutkintonsa määräaikojen puitteissa.

Yliopiston perustehtävien toteuttamisen, koulutuksen ja tutkimuksen laadun, strategisten tavoitteiden saavuttamisen sekä henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvoinnin takaamiseksi TaYLL ja TATTE katsovat, että yliopiston tulee toteuttaa pitkäjänteistä, vakinaisiin työsuhteisiin sekä hyvään ja kattavaan toiminnan, talouden ja henkilöstösuunnitteluun perustuvaa henkilöstöpolitiikkaa. Vain näin voidaan taata myös lisäaloituspaikoista syntyvien haasteiden ratkaiseminen kestävällä tavalla.

Yksi yliopiston arvoista on vastuullisuus. Toimikaamme arvojemme mukaisesti myös tässä haastavassa koulutuspoliittisessa ja yhteiskunnallisessa tilanteessa.

Tampereen yliopiston opetusalan yhdistyksen puolesta

Mika Mattila, puheenjohtaja

Tampereen yliopiston tieteentekijöiden puolesta

Sanni Tiitinen, puheenjohtaja ja Liisa Ahlava, sihteeri